

PRZEDMOWA

Popularność i społeczna akceptacja tatuaży znacząco wzrosła w ostatnich czasach, a przemysł tatuatorski jest prężnie rozwijającą się branżą. Szacuje się, że współcześnie niemal 20–30% mieszkańców krajów rozwiniętych posiada przynajmniej jeden trwały rysunek na skórze. Liczba salonów tatuażu z roku na rok rośnie.

Tatuaże pełnią wielorakie funkcje: od dekoracyjnych, tożsamościowych po medyczne, wykorzystywane w identyfikacji sądowo-lekarskiej, chirurgii rekonstrukcyjnej, kamuflażu blizn i innych korekt wyglądu. Ich rola w poprawie jakości życia pacjentów jest znacząca.

Tatuowanie jest formą ingerencji w organizm człowieka polegającą na przerwaniu ciągłości tkanek i wprowadzeniu mieszanin różnych związków chemicznych z możliwymi konsekwencjami zdrowotnymi. W Polsce, podobnie jak w wielu europejskich krajach, brakuje jasnych regulacji prawnych dotyczących uprawnień do wykonywania tatuaży i bezpieczeństwa tuszów do trwałej pigmentacji skóry. Budzi to uzasadnione obawy środowiska medycznego. Wśród dermatologicznych powikłań tatuaży najczęściej obserwowane są miejscowe infekcje, reakcje

alergiczne na konkretny kolor tuszu, przewlekłe, zapalne odczyny w czarnych tatuażach, wysiewy niektórych dermatoz w miejscu pigmentacji, odczyny fototoksyczne czy utrudnienia w przeprowadzaniu niektórych badań diagnostycznych. Pigmentacja skóry może uniemożliwić lub znacznie opóźnić wczesne rozpoznanie nowotworów skóry, zwłaszcza czerniaka. Coraz częściej dyskutowanym problemem są odległe skutki trwałej pigmentacji skóry. Tusze do tatuaży zawierają ryzykowne dla zdrowia związki chemiczne, takie jak: wielocykliczne węglowodory aromatyczne, pierwszorzędowe aminy aromatyczne, metale ciężkie, konserwanty. Deponowane w skórze mieszaniny związków chemicznych o mało poznanej biokinetyce w organizmie narażają olbrzymią, stale rosnącą populację na nieoszacowane – jak dotąd – ryzyko zdrowotne.

Nadzieję na uregulowanie rynku tatuatorskiego i zapewnienie bezpieczeństwa konsumentom poddającym się zabiegom celowej pigmentacji skóry jest zwiększona w ostatnich latach w Europie aktywność legislacyjna dotycząca tatuaży. Wprowadzenie powszechnych i bardziej restrykcyjnych regulacji w celu zapewnienia bezpieczeństwa tatuowania stało się bezwzględnie konieczne. Niewiele badań poświęconych jest losom mieszanin do tatuażu w organizmie człowieka, choć na tym polu obserwuje się rosnącą aktywność badaczy. W Europie znaczenie problemu bezpieczeństwa i skutków zdrowotnych tatuaży odzwierciedla działalność specjalistycznych klinik ukierunkowanych na leczenie powikłań celowej pigmentacji skóry (tzw. *Tattoo Clinics*) i międzynarodowego towarzystwa naukowego zajmującego się szerokim aspektem pigmentacji skóry (ESTP, European Society of Tattoo and Pigment Research), cyklicznie organizującego konferencje poświęcone tej tematyce. W ramach Europejskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii z inicjatywy Profesora Nicolasa Klugera i Doktor Christy de Cuyper powstał oddział zajmujący się tym współcześnie ważnym problemem (*Tattoo and Body Ornament EADV Task Force*), zrzeszający przedstawicieli różnych krajów, również Polski.

Książka *Medyczne aspekty tatuażu* jest pierwszym na polskim rynku wydawniczym podręcznikiem dotyczącym tatuaży

przedstawiającym zarys historii tatuowania, epidemiologię, prawne regulacje, charakterystykę środków barwiących, miejsca celowej pigmentacji skóry w medycynie i ryzyka zdrowotnego związanego z tatuażami. Szczegółowo omówiono dermatologiczne powikłania tatuaży. Przedstawiono najnowsze dane dotyczące bezpieczeństwa celowej pigmentacji skóry u osób z przewlekłymi schorzeniami skóry i w niektórych procedurach diagnostycznych. Osobny rozdział poświęcono metodom usuwania tatuaży ze szczególnym uwzględnieniem technik laserowych.

Podręcznik jest adresowany do lekarzy dermatologów i innych specjalistów, którzy w swojej codziennej praktyce coraz częściej spotykają się z powikłaniami celowej pigmentacji skóry lub są pytani przez pacjentów z różnymi schorzeniami o ryzyko związane z posiadaniem lub planowanym tatuażem. Często arbitralne stanowisko niektórych lekarzy krytykujące i odwołujące pacjentów od wykonania trwałej pigmentacji skóry skutkuje obawą przed negatywnym osądem, a w konsekwencji rezygnacją z konsultacji lekarskiej i podejmowaniem, bez medycznego wsparcia, pochopnej i ryzykownej dla zdrowia decyzji.

Bez względu na osobiste przekonania dotyczące tatuaży lekarze będą coraz częściej konfrontowani z różnymi aspektami zdrowotnymi celowej pigmentacji skóry u swoich pacjentów. Trudno jest zmienić ten współczesny trend, lecz można wspólnie zadbać o większe bezpieczeństwo Pacjentów i Klientów salonów tatuaży. Mamy nadzieję, że podręcznik pozwoli na poszerzenie wiedzy Czytelników dotyczącej różnych zdrowotnych aspektów tatuaży. Pragniemy, aby był on także pomocny w codziennej pracy osób zajmujących się zawodowo trwałym pigmentowaniem skóry, dlatego każdy rozdział jest zakończony podsumowaniem w postaci najważniejszych informacji kierowanych do tej grupy Czytelników. Po książkę sięgnąć mogą również Pacjenci oraz osoby zdrowe, które posiadają tatuaż lub rozważają jego wykonanie. Dla nich również przekazane są najważniejsze informacje dotyczące bezpieczeństwa celowej pigmentacji skóry.

Książka nie powstałaby bez pomocy osób zawodowo zaangażowanych w branżę trwałej pigmentacji skóry: Pana Pawła Pawłowskiego zajmującego się aspektami prawnymi tatuowania oraz Pań: Niny Godlewskiej, Magdaleny Bogulak i Agnieszki Zapały. W podręczniku mamy przyjemność zaprezentować wspaniałe wyniki ich prac z zakresu medycznej pigmentacji. Dziękujemy artystom tatuażu za udostępnienie swoich prac i Pacjentom za wyrażenie zgody na wykorzystanie swoich zdjęć.

*Aneta Szczerkowska-Dobosz
i Współautorzy*